

TRABZON MİLLETVEKİLİ M. AKİF HAMZAÇEBİ'NİN

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI BÜNYESİNDE GELİR POLİTİKALARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KURULMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİNİN TÜMÜ ÜZERİNDE TBMM GENEL KURULUNDA CHP GRUBU ADINA YAPTIĞI KONUŞMA

- ✓ **Türkiye’de vergi politikaları neden sağlıksızdır, neden doğru bir yerde değildir, neden vergi politikalarında bir değişiklik ihtiyacını duyuyoruz?**

Dolaylı vergiler-dolaysız vergiler ayırımı dediğimiz, vergide adaletin ölçüsü olan orana baktığımızda, Türkiye’de dolaylı vergilerin oranının yüzde 70'lere geldiğini görüyoruz. Dolaylı vergiler, Katma Değer Vergisi, Özel Tüketim Vergisi gibi, bir malın, hizmetin alınması sırasında vatandaşın farkında olmadan ödediği vergilerdir; yani, vatandaşın satın alma gücünü, ödeme gücünü dikkate almazlar; bu nedenle adaletsiz bir yapıya sahiptirler. Eğer vergi gelirlerinin çok büyük bir kısmını dolaylı vergilere dayandırırsanız, adaletsiz bir vergi sisteminiz var demektir. Türkiye’deki oran, Avrupa Birliğine, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatına üye ülkelerin hiçbirinde yoktur, hiçbirisinde bu kadar yüksek bir oran söz konusu değildir.

Türkiye’de, vergi yükü, IMF destekli programların uygulanmaya başlandığı 2000 yılından bu yana olağanüstü ölçüde artmıştır. Bakın IMF programı uygulamasına geçilmeden önceki yıl olan 99 yılında vergi yükü yüzde 22 düzeyindeyken, 2000 yılında bu, yüzde 24,5'e çıkmış ve 2005 yılında yüzde 27,2'ye yükselmiştir. Bu oranın 2006 yılında da korunacağı görülüyor. IMF programlarıyla birlikte Türkiye, beş yılda vergi yükünü 5 puan artırmıştır. Bu kadar olağanüstü ölçüde vergi yükünü artıran, bu kadar kısa zamanda vergi yükünü artıran bir başka ülke yoktur dünyada. Türkiye'nin gelmiş olduğu vergi yükü oranı, OECD üyesi ülkelerinin, Türkiye'nin de üyesi olduğu 30 ülkenin, Amerika'dan Japonya'ya kadar, Kore'den İtalya'ya kadar bir çok ülkenin üyesi olduğu o örgütteki ortalamaların üzerindedir veya o ortalamalar düzeyindedir.

- ✓ **Araç sayısı artarken benzin tüketimi 1994 yılının gerisine düşmüştür.**

Türkiye, bu politikaları değiştirmek zorundadır. Bu politikaları Türkiye değiştirmese, Türkiye’deki vergi sistemi kayıtdışılığı körükleyen bir yapıyla devam etmek durumunda olacaktır. Bu yapı, Türkiye’de kayıtdışını körüklemektedir. Bakın, kayıtdışına ilişkin, size, bir örnek vermek istiyorum. Özel Tüketim Vergisinin alındığı akaryakıt ürünlerinden söz etmek istiyorum. Türkiye’de benzin tüketimine ve araç sayısına ilişkin tablo şu şekildedir.

	Benzin Tüketimi (milyon ton)	Araç Sayısı (milyon adet)
--	---------------------------------	------------------------------

1994	3,5	5,5
1998	4,4	7,3
2000	3,7	8,3
2004	2,9	10

1994 yılındaki 5 500 000'lük motorlu araç sayısı 2004 yılında 10 000 000'a çıkmış; yaklaşık yüzde 79 oranında bir artış... Benzinli araç sayısındaki artış bu dönemde yüzde 86'dır. Araç sayısında yüzde 86 artış var; benzin tüketiminde 1998 yılına kıyasla yüzde 54 oranında azalma var. Nedendir bu? Türkiye'ye kaçak akaryakıt giriyor veya Türkiye'de üretilen akaryakıtın -benzinin- bir bölümü çeşitli yollarla piyasaya vergisiz bir şekilde intikal ediyor. Bunun nedeni; akaryakıttaki yüksek vergi oranlarıdır.

Yine, istihdam üzerindeki vergi yükünü söyleyeceğim: İstihdam üzerindeki vergi yükü 1999 yılında yüzde 30 düzeyinde iken, IMF programının uygulandığı ilk yıl olan 2000 yılında yüzde 40,4'e çıkmıştır. 2004 yılında bu oran yüzde 42,7'dir ve bir OECD rekorudur. İstihdam üzerinde en yüksek -imalat sanayinde çalışan bir işçi açısından söylüyorum- vergi yüküne sahip bir ülkeyiz.

Bu örnekleri çoğaltabiliriz. Yüksek vergi oranları kayıtdışılığı körüklemektedir. Türkiye, kayıtdışılığı önleme zorunluluğuyla, gerçeğiyle karşı karşıyadır. Türkiye, yüzde 27'lik vergi oranıyla, artık, mevcut kayıtlı kesimlere, tüketicilere yeni vergiler, ilave vergiler getirebilme şansına sahip değildir. Hükümet, kayıtdışını vergileme gerçeğiyle karşı karşıyadır; ama, hükümetin bunu yapabilmesi için, hükümetin bugüne kadar ortaya koyduğu felsefeden çok büyük bir dönüş yapması gerekmektedir. Hükümet, ekonomide ilkin "nereden buldun"u kaldırmakla işe başlamış, daha sonra oran indirimlerini ortaya koymuş... Oran indirimleri, şüphesiz, yüksek oranlara sahip olan ülkeler açısından çok doğru bir yaklaşımdır; ancak, oran indirimlerini kayıtdışını önlemenin bir aracı olarak görmek kadar yanlış bir şey göremiyorum. Bugüne kadar hangi ülke oranı indirmişse, yanında, eğer, oran indiriminden kaynaklanan azalışı telafi edecek başka önlemler almış değil ise, oran indirimleri daima ve daima vergi gelirlerinde azalışla sonuçlanır. Şimdi, hükümetimiz açıkladı, Kurumlar Vergisi oranını yüzde 30'dan 20'ye indiriyor, güzel. Tabii ki bunu indirelim; ama, bu oran indirimiyle, artık, işletmelerin ekonomide kayıtlı iş yapacağını varsaymak kadar yanlış bir şey olamaz. Hükümetin elinde kayıtdışılığı önleyecek hiçbir araç, hiçbir mekanizma yoktur. Vergi sisteminde var olan mekanizmaların hepsini hükümet tamamen yok etmiştir. Şimdi, hükümet, kayıtdışını önleme gerçeğiyle karşı karşıyadır; ama, bunu, yapabileceği kanaatinde değilim. Bunu, bugüne kadar göstermemiştir.

Ben, Maliye Bakanlığını bu konuda göreve davet ediyorum; ama, esas olarak vurgulamak istediğim, Gelir Politikaları Genel Müdürlüğü'nün kurulması, Türkiye'de kayıtdışılığın

önlenmesi açısından, aslında, bir başlangıç değildir; ama, bunun bir başlangıç olmasını dilerim. Bunun başlangıç olabilmesi için, Gelir İdaresi Başkanlığının daha önce Mayıs 2005'te kabul edilen yasayla kendisine verilmeyen birtakım görev ve yetkilerin kendisine verilmesini ve kendisinin, yine, altyapı yönünden, yatırım harcamaları yönünden, özlük hakları yönünden desteklenmesini, bu yönlü değişikliklerin Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine gelmesini diliyorum. Bu teklifin, onun için, en azından, bir başlangıç olmasını diliyorum.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.